

Norges selskapsbeskatning: Globaliseringsutfordringer og EUs forslag om CCCTB

av Ida Selseth, Master i økonomi og administrasjon fra NHH, 2012

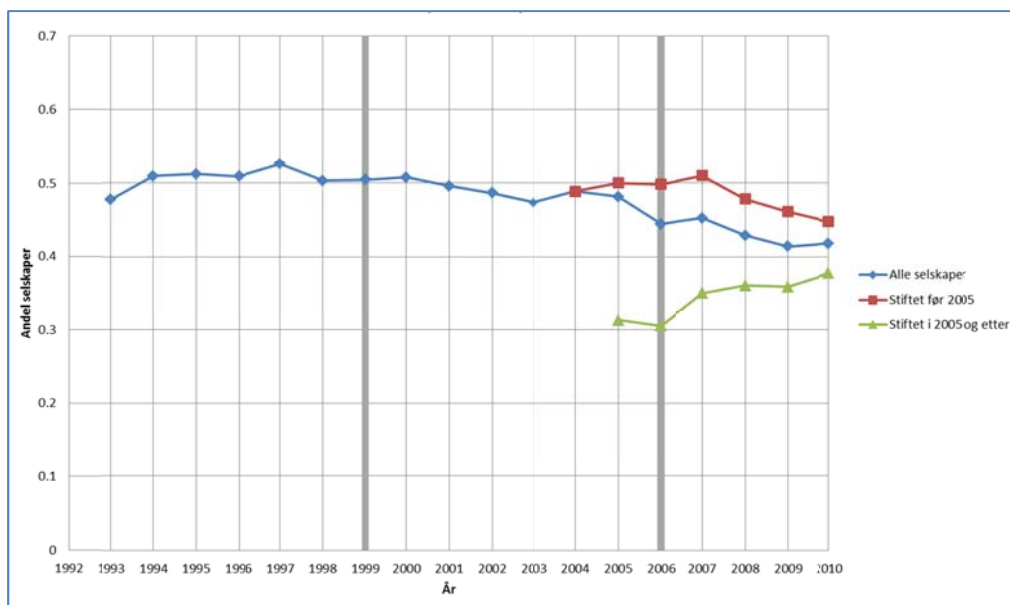
Mens andelen selskaper som betaler selskapsskatt er sterkt synkende i Danmark finner jeg at den er nokså stabil i Norge. Andelen selskaper med positiv betalbar skatt er høyest for mellomstore selskaper, mens store selskaper både har lavere sannsynlighet for å være i skatteposisjon og lavere gjennomsnittlig effektiv skattesats. Dette henger sammen med at mange store selskaper er multinasjonale. EUs skattekommissær har foreslått at det innføres et felles skattegrunnlag for virksomheter i Europa. Et slikt skatteregime kan begrense selskapenes mulighet for å unngå skatt ved å manipulere internprisene. Om et slikt regelverk innføres og Norge ønsker å knytte seg opp mot det, må det skje gjennom et tillegg til EØS-avtalen.

En undersøkelse gjennomført av Arbeiderbevegelsens Erhvervsråd i Danmark viser at andelen selskaper som betaler selskapsskatt er sterkt synkende. Tall hentet fra Danmarks Statistikk viser at mens 60 % av alle danske selskaper betalte selskapsskatt i 1998 var andelen kun 26 % i 2009. Da undersøkelsen ble presentert i avisen Politiken, ble det hevdet at utviklingen i stor grad skyldes at multinasjonale selskapene har mulighet til å flytte overskudd mellom land ved hjelp av manipulerte internpriser. Dette er et velkjent problem. Internpriser skal fastsettes etter armlengdeprinsippet – dvs. som om man handlet med en ekstern tredjepart – men arbeidet med å avsløre feil er krevende. Det er derfor vanskelig å fastslå størrelsen på skatteproventapet som følger av profittflyttingen.

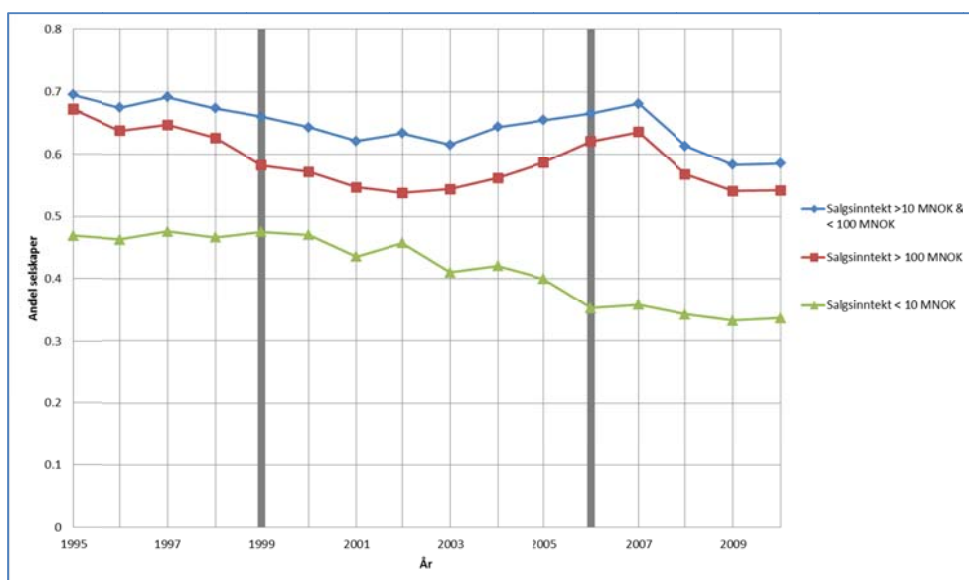
Inspirert av den danske undersøkelsen har jeg sett på trender i selskapsbeskatningen for norske selskaper med begrenset ansvar. Jeg har tatt utgangspunkt i regnskapsdata fra Brønnøysund for årene 1993 til 2010. Dataene inneholder kun selskapenes inntektsskatt, ikke ulike næringers særskatter. Jeg finner at andelen selskaper med positiv betalbar skatt, er svakt synkende. Dette er vist i figur 1. Dersom jeg korrigerer for det store antallet nyetablerte selskaper som kom i forkant av skattereformen i 2006, ser det ut til at trenden er synkende fra år 2007. Finanskrisen er trolig en medvirkende årsak til dette selv om det er vanskelig å si hvor stor effekten av finanskrisen er og når den eventuelt er over. Økende skatteinnbetalinger og en mer stabil utvikling i andelen av selskapene som har positiv betalbar skatt fra 2009 til 2010, tyder på at trenden igjen er stigende. Samlet sett ser altså situasjonen langt bedre ut enn i Danmark.

Når jeg grupperer selskapene etter salgsinntekt, finner jeg som ventet at andelen med positiv betalbar skatt er lavest i små selskaper. Små selskaper er definert som selskaper med mindre enn 10 millioner i omsetning. For disse er det dessuten en fallende trend. Noe overraskende er andelen selskaper med positiv betalbar skatt høyes for mellomstore selskaper

– selskaper med en salgsinntekt mellom 10 og 100 millioner kroner. Selskaper med salgsinntekt over 100 millioner, ligger i en mellomposisjon. Det ser altså ut til at sannsynligheten for positiv betalbar skatt reduseres når selskapene kommer over en viss størrelse.

Figur 1 Andel selskaper med positiv betalbar skatt, inndeling etter stiftelsesår

Figur 2 Andel selskaper med positiv betalbar skatt, gruppert etter salgsinntekt

Den nominelle selskapsskattesatsen i Norge har ligget stabilt på 28 % siden 1992. Den gjennomsnittlige effektive skattesatsen for selskaper med betalbar skattesats mellom null og under 100 % er ca. 25 %. Jeg finner at selskapene med en salgsinntekt over 100 millioner

kroner har den laveste effektive betalbare skattesatsen. Disse selskapene har i gjennomsnitt en effektiv betalbar skattesats på 22,5 %.

Når jeg analyserer forskjeller mellom bransjer får jeg tydelig bekreftet at norsk økonomi er svært preget av petroleumssektoren. Denne sektoren utgjør 0,24 % av selskapene, men står for 60 % av total betalbar skatt, selv uten at den særskilte oljeskatten regnes inn. Betalbar skatt per selskap for petroleumssektoren viser en økende trend målt både i nominelle og reelle kroner. Tilsvarende beregninger gjort for de øvrige næringene viser også en økning, men langt fra like markant.

Jeg har sett spesielt på utenlandskeide selskaper i Norge, og jeg finner at de har mindre sannsynlighet for å ha positiv betalbar skatt enn norskeide selskaper. Regresjonsanalyser viser at sannsynligheten er mellom 4,7 og 2,1 prosentpoeng lavere. De utenlandskeide selskapene har likevel høyere betalbar skatt i kroner per selskap enn de norskeide selskapene, men de er også større målt ved omsetning.

Økende antall multinasjonale selskaper og utfordringer knyttet til fastsetting av internpriser gjør at det har vært sett på alternative modeller for beskatning av selskaper. I EU pågår en diskusjon om selskapsbeskatningen etter at EUs skattekommissær Aigirdas Šemeta i 2011 la frem et forslag om felles beregningsregler for grunnlaget for selskapsskatten. Forslaget blir kalt Common Consolidated Corporate Tax Base (CCCTB), og er basert på en nøkkel for hvordan skattegrunnlaget skal fordeles mellom landene. CCCTB vil eliminere problemet med skattemotivert internprising mellom tilknyttede selskaper, men vil kun omfatte aktiviteten innad i EU. Mye av internprisingen i de store multinasjonale selskapene skjer med land utenfor EU, og denne internhandelen vil ikke bli omfattet av direktivet.

Skattekonkurransen innad i EU opprettholdes ved at hvert enkelt land selv fastsetter den selskapsskattesatsen som skal benyttes på den delen av skattegrunnlaget som tilfaller landet.

Et viktig aspekt ved forslaget er at det skal innføres i tillegg til de nasjonale skattereglene, slik at det blir frivillig for selskapene om de vil fortsette å følge de nasjonale reglene eller om de vil følge CCCTB-reglene. Dersom Norge skal tilsluttes CCCTB må dette skje gjennom et tillegg til EØS-avtalen. En innføring av CCCTB vil redusere de skattemessige etableringshindringene for norske selskaper som ønsker å etablere seg i EU og vice versa.